

Виклик особи при розслідуванні вбивства новонародженої дитини

Антощук А.О., кандидат юридичних наук, старший інспектор відділення моніторингу якості підготовки навчально-методичного центру НАВС

Загальний порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні регламентується статтею 135 КПК України. Так, особа викликається до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду таким чином: 1) шляхом вручення повістки про виклик; 2) надіслання її поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком; 3) здійснення виклику по телефону або телеграмою.

Слідчий, прокурор, слідчий суддя особисто вибирає спосіб за допомогою якого здійснити виклик особи.

Так, Є. Д. Лук'янчиков відмічає, що способи передачі інформації особі, яка підлягає виклику, залежать від процесуального статусу, вікових характеристик, місця знаходження та громадянства особи [1, с. 229].

Першим способом виклику є вручення повістки. Відповідно до ч. 6 ст. 135 КПК України, повістка про виклик вручається особі працівником органу зв'язку, працівником правоохоронного органу, слідчим, прокурором [2]. При цьому повістка про виклик учасника кримінального провадження підлягає особистому врученню під розпис. Разом з тим кримінальний процесуальний закон із цих загальних вимог встановлює і ряд винятків, які обумовлені місцезнаходженням особи, віковими характеристиками особи і наявністю в особи психічних захворювань, які зумовлюють її обмежену дієздатність (ч. ч. 2 - 7 ст. 135, ч. 1 ст. 564, ч. 1 ст. 565 КПК України).

Іншим способом виклику особи є виклик особи для участі у слідчій (розшуковій) дії шляхом надіслання повістки поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком. У такому випадку відправлення повістки про виклик поштою, з огляду на ч. 6 ст. 135 нового КПК України, підлягає врученню особі працівником органу зв'язку. Відправлення повісток про виклик слідчим, прокурором та їх вручення працівниками органів зв'язку здійснюється у порядку, передбаченому Правилами надання послуг поштового зв'язку, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 р. № 270, для судових повісток. Повістки про виклик вручаються адресату, а у разі його відсутності - повнолітньому члену сім'ї, а у разі відсутності адресата або повнолітніх членів його сім'ї до абонентської поштової скриньки адресата вкладається повідомлення про її надходження (п. 99 вказаних Правил) [3].

Проте такий спосіб вручення не забезпечує виконання вимог п. 2 ч. 3 ст. 42 КПК України щодо права підозрюваного на отримання роз'яснення своїх прав та займає багато часу.

Найбільш швидшим способом виклику особи - за допомогою електронної пошти та засобів факсимільного зв'язку. У ч. 2 ст. 136 прямо вказано, що якщо особа попередньо повідомила слідчого, прокурора, слідчого суддю, суд про адресу своєї електронної пошти, надіслана на таку адресу повістка про виклик вважається отриманою у випадку підтвердження її отримання особою відповідним листом електронної пошти. Проте як правило на практиці виникають проблеми із таким способом виклику особи, а пояснюється це тим, що у бланку протоколу відсутній пункт про адресу електронної пошти і слідчі під час самого допиту не уточнюють таку інформацію, хоча в подальшому вона може надати допомогу.

Схожа ситуація і з викликом за допомогою засобів факсимільного зв'язку. Для застосування цього способу виклику особа також повинна попередньо повідомити слідчому, прокурору номер факсу, за яким може бути відправлена повістка про виклик. Проте, якщо у ч. 2 ст. 136 вказано, що підтвердженням отримання повістки особою є її відповідь листом електронної пошти, то підтвердженням отримання повістки факсимільним зв'язком законодавець не закріпив у кодексі взагалі.

Іншим способом є виклик по телефону або телеграмою. Зміст ст. ст. 135 і 136 КПК України закріплюють лише можливість виклику особи для участі у слідчих (розшукових) діях по телефону або телеграмою. Проте не передбачають порядок здійснення такого виклику. Якщо виклик особи телеграмою здійснюється у порядку, передбаченому Правилами надання та отримання телекомунікаційних послуг, п. 22 додатку 2. [4]. А належним підтвердженням факту отримання особою телеграми, якою вона викликається для участі у слідчій (розшуковій) дії, виступатиме приєднана до матеріалів кримінального провадження довідка відділення зв'язку, яке здійснило доставку телеграми. То питання з телефонним дзвінком залишається відкритим, адже

лише слова слідчого, як підтвердження, що особа викликалася будуть не достатніми. Тому викликати особу на нашу думку по телефону доцільно виключно у тих випадках, коли слідчий, прокурор, враховуючи особистість особи, впевнені в її явці за викликом.

Отже, при виборі способу виклику слідчому, прокурору, слідчому судді необхідно врахувати такі чинники, як процесуальний статус особи, яка підлягає виклику, особистість та соціальний портрет, місце знаходження особи, слідчу ситуацію, яка складається на той момент та терміновість виклику.

Список використаних джерел:

1. Лук'янчиков С. Д. Виклик на допит: правові, організаційні, тактичні аспекти / С. Д. Лук'янчиков // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. - 2003. - № 2. - С. 228-232.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної ради України. - Законодавство України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Правила надання послуг поштового зв'язку, затвержені постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 р. № 270 [Електронний ресурс]. - Режим доступу до документа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/270-2009-П>.
4. Правила надання та отримання телекомунікаційних послуг, затвержені постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 р. № 295 [Електронний ресурс]. - Режим доступу до документа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/295-2012-%D0%BF>.